

2011
Estonija

KNJIGA SE SPOMINJA

‘Ko sta Arno in njegov oče prišla do šole, se je pouk že začel.’

V moji domovini Estoniji znajo to vrstico skorajda vsi ljudje na pamet. To je prva vrstica knjige z naslovom ‘Pomlad’ izpod peresa estonskega pisatelja Oskarja Lutsa, ki je izšla leta 1912.

‘Pomlad’ govori o življenju otrok v majhni podeželski šoli v Estoniji ob koncu 19. stoletja. Oskar Luts je opisoval svoje otroštvo. Arno je pravzaprav Oskar Luts kot otrok.

Znanstveniki proučujejo stare listine in nato pišejo zgodovinske knjige. Te govorijo o dogodkih, ki so se zgodili, vendar pa iz njih redko lahko razberemo, kako so živeli navadni ljudje.

Knjige z zgodbami se spominjajo stvari, ki jih v starih listinah ne najdemo. Ne morejo nam, na primer, povedati, o čem je deček, kakršen je bil Arno, pred sto leti razmišljal na poti v šolo, o čem so takrat sanjali otroci, česa so se bali in kaj jih je razveseljevalo. Knjiga se spominja tudi staršev teh otrok, spominja se, kakšni so želeli biti in kakšno prihodnost so želeli svojim otrokom.

Seveda lahko tudi danes pišemo knjige o starih časih in te pogosto ponujajo zelo razburljivo branje. Toda pisatelj, ki živi danes, ne more poznati niti vonjev in okusov niti strahov in radosti daljne preteklosti. Današnji pisatelj namreč že ve, kako se bo razpletla zgodba in kako bo potekalo življenje ljudi v preteklosti.

Knjiga se spominja časa, v katerem je bila napisana.

Iz knjig Charlesa Dickensa lahko izvemo, kakšno je bilo v resnici življenje dečka na ulicah Londona sredi 19. stoletja - v času Oliverja Twista. Skozi oči Davida Copperfielda (skozi Dickensove oči torej) spoznamo zelo različne osebe, ki so živele v Angliji v sredini 19. stoletja - spoznamo odnose med njimi in kako so nanje vplivali njihove misli in čustva. David Copperfield je namreč v mnogih pogledih upodobitev Charlesa Dickensa. Dickensu se torej ni bilo treba ničesar izmisliti, stvari je preprosto poznal.

Iz knjige lahko izvemo tudi, kako je bilo Tomu Sawyerju, Huckleberryju Finnu in njenemu prijatelju Jimu, ko so ob koncu 19. stoletja, ko je Mark Twain pisal o njihovi pustolovščini pluli po reki Misisipi. Odlično je poznal razmišljanje takratnih ljudi, saj je živel med njimi. Bil je eden od njih.

V književnih delih so najverodostojnejši tisti opisi življenja ljudi v starih časih, ki so bili napisani v času, ko so ti ljudje živeli.

(Prevod: Jana Ambrožič)